

KADIN VE DOĞA

EMO Kadın Komisyonu

24

Günümüzün özel mülkiyete dayalı sınıflı toplumunda, sosyal ve ekonomik alanın örgütlenişi, kuralların koyulma şekli, var olan kuralların işletilişi ataerkil sistem algılarına göredir. Kapitalizm ve ataerkillik ikili sarmalı, insanın doğa ile olan organik bağına tamamen göz ardı etmiştir. Doğanın bir parçası olan insanın, ona hükmeden bir sahipe dönüşmesi, insan-doğa ilişkisini negatif bir niteliğe büründürmüştür.

İlk insanlar doğada hazır bulunan besinleri tüketti. Neolitik döneme kadar erkek çevredeki otçul hayvanların avcısı, kadın ise mevcut bitki, yumurta, mantar ve yumuşakçaların toplayıcısıydı. Topluluğun yiyeceğini tabiatta arayan kadın, onun büyük bir takipçisi oldu, gözlem yaptı. Topladıklarının hangisinin yenilir olduğunu, hangisinin zehirli olduğunu anladı. Kimisini tedavi amaçlı kullandı. Kimisini

zehirlerinden arındırmayı bildi. Belki de farkında olmadan ekosistemin doğal bir parçası oldu, doğayla bütünleşti, tarımsal etkinlikleri başlattı.

Başlarda erkek, sınırlı oranda bu etkinliklere katıldı, o daha çok av peşinde koşuyordu. Ancak Geç Neolitik başında erkek de tarımsal çabalarını artırmaya başladı, av esnasında kullandığı taş aletler ve edindiği fiziksel özellikler, onun tarımsal üretimde daha etkin olmasını sağladı. Önceleri topluluk üyelerine eşit dağıtılan üretim fazlası, sonraları onu üretenin (yani erkeğin) elinde kalır oldu. Toplulukta eşitlik ve hakça paylaşım bozuldu. Erkek egemen sistemin tohumları da bu zamanda atıldı.

“Sınıflı sistem ve özel mülkiyet düzeni insanın doğasına, dolayısıyla bizatihi doğanın kendisine bir tecavüzdür”

Joel Kovel

“Uygar Adam der ki: Ben Benim, Ben Efendiyim, geri kalan her şey öteki – dışarıda, altta, altımda, itaatkar. Ben sahip olurum, ben kullanırım, ben araştırırım, ben sömürürüm, ben denetlerim. önemli olan benim yaptığımdır. isteklerim maddenin var olma sebebidir. Ben benim, geri kalanıysa uygun gördüğüm şekilde kullanılacak kadınlar ve vahşi doğa.” Ursula K. Le Guin

Kadın, erkeğin hakimiyeti altında dar bir alana hapsedildi. Bu dar alanda geçen 5 bin yıllık sürede her zaman doğa ile pozitif ilişkiler içindeydi. Kendi bedeni ile doğa arasında bir özdeşlik kurulmuştu. Tıpkı kadın gibi, doğa da anaydı, toprak da. Tabi bu özdeşliğin iki taraf açısından da dezavantajları oldu. Mesela birçok kalıplaşmış eril hükümler hep "doğanın yasası" kılıfına büründü. Yine erkeğin kadın bedeni üzerindeki hakimiyeti kendini doğa üzerinde de hissettirdi. Kısacası ikisi de aynı kaderi paylaştı.

"Ekolojik kriz, doğal ve dişil olan her şeyden nefret eden 'beyaz, batılı ve eril' felsefi, teknolojik ve ölüm üreticisi sistemlerle bağlantılıdır"

Fatmagül BERKTAY

Bugün ülkemizde ve gelişmekte olan ülkelerde kadınlarının çoğunun hala toprakla bağları sürüyor. Bitki zincirinin her aşamasında kadın var. Yani kadınlar ekiliyor, yetiştiriyor, topluyor, pişiriyor, tohumluk çıkarıyor ve yeniden ekiliyor.

Tarımsal iş bölümünde bitki toplama ve saklama işinin kadınlar tarafından yapılması tıpkı avcı-toplayıcı toplumdaki kadının rolüne benziyor. Tohumları kadınlar saklıyor, ilaçlama yöntemlerini de kadınlar daha iyi biliyor.

"Bir başka gerçek de; kadınlar, tohumu keşfeden, biteviye ıslahını sürdüren, her geçen zamanda veriminin artmasını başaranlardır. Tohum keşfinden bu yana insanlığa emanet. En çok da kadınlara."

Abdullah AYSU

Şu an şehirlerde yaşıyor olsak da bir çoğumuz kırsal kökenliyiz. Ziyaret için gittiğimiz köyümüzde, babaannemiz/anneannemiz mutlaka toprakla uğraşıyordu ve onların sürekli bir işi vardır. Yaşamlarını sürdürebilmeleri

için her daim çalışmaları gerekir. Toprak hayatlarıdır. Ya yağmuru beklerler ya güneşi, ya hasatta sevinirler ya dolu yağarsa diye endişelenirler. Ayın evrelerinin yaşamlarını etkilediğine tanık oluruz, misal "ayın yenisinde (yeniayda) ekim yapılmaz" derler, "şu zamanda ürün toplanırsa böceklenir" derler. Onların doğa ile aralarında başka bir iletişim vardır ve kadınların hayatları doğa ile kurdukları ilişkilere bağlıdır. Evin gıda

güvenliği onlardan sorulur, sandıklarında taşıdıkları tohumlarla biyolojik çeşitliliğin sürmesini sağlarlar.

Bu yüzden çevre sorunlarından ilk önce onlar etkilenirler. Tehlikeyi ilk onlar görürler, sonunda ucu hepimize dokunacak olan felaketlerin farkına daha çabuk varırlar. Tarımsal

ve hayvansal faaliyetlerin, çevre olaylarından doğrudan etkileneceklerinin bilincindedirler. Köylerine HES mi yapıyor, sularına sahip çıkarlar. Ağaçları mı kesilecek, kendilerini ağaçlar zincirlerler, iş makinalarının önüne yatarlar.

Eril güç her daim kazanmak isterken, örneğin nükleer paraya dönüştürmenin hesabını yaparken, ya da atıklarını doğaya atarak kurtulmayı beklerken doğanın sesini hiç dinlemez. Kadına uyguladığı şiddetin bir benzerini doğaya uygular. Çünkü ikisinin de hakimidir. İkisi de aynı ataerkil endüstriyel kapitalist kültür tarafından tahakküm altındadır. Tüm doğal kaynakların kullanım hakkı devletin, büyük tekellerin ve ulus ötesi şirketlerin elindedir. Kapitalist sistem, ekonomik kalkınmasını doğanın ve kadın emeğinin sömürülmesi ile sağlamaktadır.

"Tarih boyunca gıda ve tarımla ilgili bilginin yaratıcısı olan, en fakir dünya ülkelerinde hala gıdanın yüzde 80'ini üreten ve bugün biyoçeşitliliğin ve tarımsal tohumların asıl koruyucuları olan kadınlar, neoliberal ve cinsiyetçi politikalarından etkilenmektedir."

Kadınların Gıda Egemenliği Deklarasyonu

Her zaman ekosistemin bir parçası olduğunun farkında olan kadınlar özgürleştikçe bu yazgıyı değiştirecekler. Çevre ile uyumlu bir yaşamın örülebilmesi kadınların sosyal hayata katılmalarıyla mümkün olacak. Boşuna demiyoruz; Dünya yerinden oynar, kadınlar özgür olsa!

